Кулун тутар 29 к. Субуота № 35 (8266)

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата — 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр суверенней бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

М. К. Аммосов фондата аһылынна

Саха норуотун үйэлэргэ умнуллубат улуу уола Максим Кирович Аммосов төрөөбүтэ 100 сыллаах өрөгөйдөөх юбилейын республикабыт дьоно-сэргэтэ бүттүүн өрө көтөҕүллүүнэн бэлиэтииргэ бэлэмнэнэллэр.

Бары көлүөнэ дьон киэн туттар биир дойдулаахпыт М. К. Аммосов юбилейын үлэҕэ, общественнай олоххо ситиһиилэрдээх көрсүүбүт улууспут дьонун-сэргэтин бүттүүнүн чиэһин дьыалата.

Улуус экономиката сатарыйар, тыа хаһаайыстыбата, тэрилтэлэр ыһылыннылар диэн сүөм түһэр өйтөн-санааттан аккаастаныахха. Дьиҥэр бу ыһыллыы буолбатах, олох рынок экономикатыгар киириитин, атын тутулга уларыта тутуллуутун эппиэттээх кэмигэр олоробут.

Маны таба өйдөөн нэһилиэктэргэ хаһаайыстыбаны уларыта тутуу араас саҥа көрүҥнэрин олохтоһуну утумнаахтык саҕалаан эрэллэр. Бу саҕалааһыннары тиһэҕэр тиэрдэн, оҥорон таһаарар производство сыыйа үүнэн иһэр суолугар үктэнии юбилейы достойнайдык көрсүү биир мэктиэтинэн сыаналаныан сөп.

Юбилейы көрсө дьон-сэргэ санаата көтөҕүллүүтүн биир суол түгэнинэн улуус ветераннарын фестивала нэһилиэнньэ үгүс өртүн сүргэтин көтөхтө.

Соторутааҕыта улуус 260-са ыччаттара М. К. Аммосов аатынан Саха Государственнай университетыгар киирэн ыыппыт «Күннэрэ» тэрээһиннээхтик барда. Госуниверситет уонна Нам улууһун икки ардыларыгар хардарыта сибээстэһии дуогабара түһэрсилиннэ. Улуустан үөрэнэр үгүс студеннар үөрэнэллэрин иһин кырата суох кээмэйдээх мунньуллубут иэстэрэ сотуллар буолла.

Бөһүөлэктэрбитин тупсаран оҥоруурга, тас көрүҥнэрин сэргэхситиигэ кыралыынулаханныын бары турунан кыттарбыт наада.

Юбилейы көрсө ыытылларга былаанналаммыт бөдөҥ тутуулар, бааллар.

Нэһилиэктэргэ, улуус киинигэр юбилейнай Ыһыахтары, спартакиаданы, ат сүүрүүтүн ыытыыны оонньуунан-көрүнэн эрэ үлүһүйүү курдук саныыр сатаныа суоҕа. Балары ыытыы—норуокка олохсуйбут үтүө үгэстэри тутуһуу дьоһуннаах иэспитинэн буолар.

Юбилейынан сибээстээн былаанналаммыт үлэлэр элбэх үп-харчы ороскуотун эрэйэллэр. Республика көмөтө наадыйыыбытын ыраах ааҕынан толорбот, бюджекка көрүллүбүт үппүт эмиэ дуона суох.

Балаһыанньа уустугун болҕомтоҕо ылан «Ленагаз» АО Намнааҕы учаастага (Шапошников Р. С.) Нам с. М. Аммосов аатынан уулуссатын дьиэлэрин бэйэтин суотугар газ оттукка киллэрэргэ, ис дьыала улуустааҕы отдела (Павлов М. М., Мохначевскай В. Н.) отдел үлэһиттэрин биир күннээх хамнастарын М. К. Аммосов фондугар угарга быһаарынныылар.

Улуус бары структураларын, бюджетнай тэрилтэлэрин үлэһиттэрин, кырдьаҕастары, биирдиилээн гражданнары бу баачыымнары көхтөөхтүк өйөөн М. К. Аммосов фондатыгар сэмэй кылааккытын киллэрэргитигэр улуус дьаһалтата ыҥырар.

Улуус дьаһалтата.

ОЙ ДУОРААНА

ИККИ ААТ

Улууспутугар биир улахан тутуу НПУ үөрэнэр корпуһа республика олохтоохторугар улахан үөрүүнү, дуоһуйууну бэлэхтээтэ. Элбэх ыччат өтүөрэн, үлэҕэ үрдүк ситиһиилэринэн, кэскиллээх үөрэх тэрилтэтэ буолбутунан улуус дьоно-сэргэтэ киэн туттабыт.

Ол да иһин тыа сиригэр манньык тутуу кэскилбитигэр анаммыта аатталаах-суоллаах буоллаҕына, иитэр суолтата өссө үрдүүрүгэр бары долгуйабыт, кыһаллабыт.

Айбыт айылҕаны, кэрэни киэҥник көрөр дьоллоох дьон—художниктар.

Художниктар Ефим Шапошников, Эллэй Сивцев саха киһитэ айылҕаны, тулалыыр эйгэни туспатык көрөрүн, ойуулуур-дьүһүннүүр дьоҕурдарынан кэпсээбиттэрэ үйэлэргэ история тэҥэ биһиги олохпутун кэпсии туруохтара.

Ефим Михайлович Шапошников үлэтин үйэтитэн НПУ-га галерея үлэлээбитэ үгүс сыл буолла, бу художникка улахан сүгүрүйүү.

Эллэй Семенович Сивцев элбэх сыллаах сыралаах баай үлэтэ сыаналанан, народнай художник аатын ылбыта. Онон кини аатын НПУ-га иҥэриэххэ. Бу кырдалга кылыйсан, сыһыыга сырсан улааппыт икки чулуу дьоммут аата манна баара кэриэстэбил кэскиллээҕэ буолуоҕа.

Татьяна ГУРЬЕВА,
культура туйгуна.

ТЭҤНҤЭ ТУТУЛЛУО ЭТИЛЭР

Ытыктыыр сүгүрүйэр талааммыт Эллэй Семенович Сивцев аата Намнааҕы педагогическай училищеҕа иҥэриллэрэ сөптөөх. Тоҕо диэтэргит, Е. М. Шапошников аатынан тэриллибит галерея билигин республикаҕа барытыгар биллэр. Аатырбыт-сураҕырбыт галереябыт училищеҕа Шапошников аатын биэрдэххэ сүтэн-симэлийэн хаалар кутталлаах. Галерея улууспут историятын биир чаҕылхай страницатынан буоларынан, бастаан ылбыт аатын-суолун уларыппатаҕына табыллар. Оччоҕо Эллэй да, Е. Шапошников да ааттара тэҥнэ тутуллан аатталыа этилэр.

Афанасий, Надежда МАРКОВТАР,
Николай, Валентина ИВАНОВТАР.
Нам.

«ЛЕНА» ҮӨРЭХ УОКУРУГУН ПЕДАГОГИЧЕСКАЙ ААҔЫЫЛАРА

I №-дээх Нам орто оскуолатыгар «Лена» үөрэх уокуругун, ол аата Горнай, Нам, Хаҥалас улуустарын учууталлара кыттыылаах «Үөрэхтээһин уонна XXI үйэ» диэн педагогическай ааҕыылар ыытылыннылар.

Пленарнай мунньахха Нам улууһун үөрэҕин управлениетын салаатын сэбиэдиссэйэ Дьяконова В. Н. «Улууска үөрэхтээһин: сайдыы суоллара уонна кэскиллэрэ», институт саха тылыгар уонна литературатыгар кабинетын сэбиэдиссэйэ Васильев Е. К. «Үөрэх сайдар кэскилэ», Хамаҕатта сахафранцузскай оскуолатын учуутала Канаева В. М. «Эльконин—Давыдов сайыннарар үөрэтиилэрин систематынан экспериментальнай үлэ туһунан», Покровскай оскуолатыттан Олесова З. С. «Педагогическай лицейскэй кылаас үлэтин тэрийии», Намнааҕы оҕо түөлбэтин директора Тихонова З. А. «Эдэр предпринимателлэр үлэлэрин тэрийии», С. П. Данилов аатынан Бэрдьигэстээх оскуолатын учуутала Иевлева Ф. М. «Физикаҕа эвристическэй ньымаларынан үөрэтиигэ олоҕуран үөрэнээччилэр өйдүүр дьоҕурдарын сайыннарыы» дакылааттары аахтылар.

Күн иккис аҥарыгар 7 секция үлэлээбитигэр 57 дакылаат ааҕылынна, пленарнай чааһы кытта холбоотохчо—63 дакылаат. Итилэртэн 38-тара республиканскай ааҕыыларга кытталлара быһаарылыннылар.

Педагогическай ааҕыыларга хас да улуус учууталлара кытталлара ордук табыгастаах, элбэх бастыҥ опыты кытта билсиһиэххэ сөп эбит. Ол иһин региональнай ааҕыылары сыл аайы тэрийэргэ быһаарынныбыт.

Рум УШНИЦКАЙ.

ЭТЭҤҤЭ БЫРАЧЫАСТААТЫБЫТ

Кулун тутар 27 күнүгэр Россияҕа хамнас, пенсия, пособие хойутуурун утары бырачыастааһын акцията буолан ааста. Манна 4 мөлүйүөн киһи кыттарыгар сайаапка түспүтүттэн 1 мөл. 800 тыс. киһи кыттынна диэн буолла.

Тутулуга суох профсоюзтар лидердэрэ М. Шмаков бырачыастааһын эйэлээхтик барарын хааччыйдыбыт диэтэ. Ол курдук ханна да былаас органнарын, бырааабы харыстыыр тэриллэлэри кытта хабырыйсыы тахсыбата.

Бүтүн Россиятаҕы бырачыас акциятыттан оппозиция улахан күттүөннээх дивидени ылбатаҕын аналитиктар туоһулууллар. Ол да буоллар мантан салгыы хамнас, пенсия кэлиитэ харгыстаннаҕына былаас кризиһэ тута саҕаланыан сөп.

УЛУУС ДЬАҺАЛТАТЫГАР

УЛУУС ДЬАҺАЛТАТА ТАҺААРБЫТ ДЬАҺАЛЛАРЫН I ХОМУСТААХ, ПАРТИЗАН, НИКОЛЬСКАЙ, ХАТЫҤ АРЫЫ, БӨТҮҤ, МОДУТ ОЛОХТООХ ДЬАҺАЛТАЛАРА ТОЛОРУУЛАРЫН ТУҺУНАН

Туһааннаах олохтоох дьаһалталар улуус дьаһалтатын кэккэ маннык дьаһалларын № 165-р 21.02.96с., № 447-р 04.06.96 с., № 665-р 17.10.96 с., № 216-р 11.03.96 с., № 262-р 21.03.96 с. № 707-р 14.11. 96 с., № 729-р 19.11.96 с., 660 р 17.10.96 с. толорууларын туһунан улуус дьаһалтатын дьыалаларын дьаһанааччы Лукин И. Г. информациятын истэн уонна дьүүллэспэн баран бэлиэтиибин.

Дьаһаллары олоххо киллэриигэ олохтоох дьаһалталар үлэни ыыппыттарын. 165 №-дээх дьаһалы Хатыҥ Арыы уонна Түөй нэһилиэктэрэ толороннор лейкоз ыарыыттан босхоломмуттар. 447-р уонна 665-р олорор, үлэлиир дьиэни-уоту итиннэн хааччыйыы дьаһалларын сөпкө олохтооннор кыстыгы саахалланыыта суох туоруур баланыанньа баар. Электроэнергияны төлөпүү оэрээдэктэммитин.

I Хомустаах, Партизан, Никольскай, Бөтүҥ, Модут нэһилиэктэригэр лейкоз ыарыы билигин да көстөр, Бөтүҥнэ ыарыылаах сүөһү өлөрүллүөккэ турар. Никольскайга, Хатыҥ Арыыга, Бөтүҥнэ хапааныстыоалар саҥа тэрээпиннэрэ сатаммат. Олохтоох дьаһалталарга толоруу хонтуруола ситэтэ суох, документтэрэ кытта үлэлээһин мөлтөх.

Итилэри ыйан туран **дьаһайабын:**

1. Бары управлениелар начальниктарын, отделлар сэбиэдиссэйдэрин, олохтоох дьаһалталар баҥылыктарын эбээһинэстиибин:

1.1. Туолуу хонтуруолун документтэрин, кэлэр уонна барар дьыалалары чуолкайдык, системалаахтык оҥороллоругар.

1.2. Улуус дьаһалтатын уонна бэйэ таһаарар дьаһалларын туолуутун хонтуруолун коллегияларга кэмигэр уонна утумнаахтык көрөллөрүгэр.

1.3 I Хомустаах, Партизан, Никольскай, Бөтүҥ, Модут дьаһалталара (Горохов Н. Х., Алексеев В.Г., Потапов Г. С., Кайгородов И. П., Дьяконова Е. Н.) улуустааҕы ветеринарнай управлениены кытта лейкоз ыарыыны туоратыыга муус устар 1 к. дылы анал былаан оҥостон күүскэ үлэлиллэригэр сорудахтыырга, сыл түмүгүнэн информацияларын истэргэ.

2. Олохтоох дьаһалталары кытта үлэлиир отдел сэбиэдиссэйэ Корякин Д. П. эбээһинэстииргэ:

2.1. Улуус баһылыгын 21.02.96 с. 167-р №-дээх дьаһалыгар олоҕуран нэһилиэктэр баһылыктарын сүрүн дьаһалларын куоппуйата отделга ый аайы киирэн иһэрин хааччыйарыгар.

2.2. Нэһилиэк дьаһалтатын специалистарыгар документтэри толорууга анаан семинары муус устар ый иһиннэн тэрийэн ыытарыгар.

2.3. Улуус дьаһалтатын 2 уонна 3 кварталларга үлэтин былаанын киллэрэн туран олохтоох дьаһалталар отчуоттарын бэлэмнииригэр:

— Бөтүҥ уонна Хатыҥ Арыы дьаһалталарын (Кайгородов И. П., Кутяркин В. Г.) документтэри кытта үлэ туругун туһунан — атырдьах ыйыгар.

— Никольскай дьаһалтата (Потапов Г. С.) улуус баһылыгын 17.1096 с. 660-р №-дээх дьаһалын толорон иһиитин туһунан — ыам ыйыгар.

— Модут дьаһалтата (Дьяконова Е. Н.) улуус баһылыгын 19.11.96 с. 729 №-дээх дьаһалын толоруутун туһунан — от ыйыгар.

3. Дьыалалары дьаһайааччы Лукин И. Г. сорудахтыырга:

3.1. Государственнай былаас үрдүкү органнара, улуус баһылыга таһаарар дьаһалларын туолуутун хонтуруолун тэрийэригэр, ирдэбили күүһүрдэн, ый аайы улуус баһылыгар информация оҥороругар.

3.2. Ыйга биирдэ улуус үрдүнэн «Хонтуруол күнүн» олохтуурга, ити күн улуус уонна нэһилиэктэр дьаһалталарын эппиэттээх үлэһиттэрэ, тэрилтэлэр салайааччылара нэһилиэктэргэ, тэрилтэлэргэ сылдьан үлэни ыытылларын тэрийэригэр.

4. Улуус дьаһалтатын аппаратын үлэтин регламеныгар уларытыылары, эбиилэри киллэрэргэ.

5. 1997 сылга документтэри кытта үлэни туспсарар сыалтан 1 компьютеры машиннай отделга ылан биэрэргэ.

6. Дьаһал туолуутун хонтуруолун дьыалалары дьаһайааччы Лукин И. Г. сүктэрэргэ.

Нам улууһун дьаһалтатын баһылыга
А. Н. ЯДРЕЕВ.
19.03.97 с. № 12к.

УЛУУС ТЭРИЛТЭЛЭРИН САЛАЙААЧЧЫЛАРЫГАР, НАМ ОРТО ОСКУОЛАТЫН БАРЫ ВЫПУСКНИКТАРЫГАР ОСКУОЛАҔА ҮЛЭЛЭЭБИТТЭРГЭ АҺАҒАС СУРУК

Быйыл биллиилээх государственнай уонна политическай деятель М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сыла уонна кини үөрэммит Нам орто оскуолата тэриллибитэ 125 сылларын юбилейдара буолаллар. Оскуола коллектива уонна улуус общественноһа бүттүүнэ бу кэрэ-бэлиэ даталары бэлиэтииргэ бэлэмнэнэллэр.

Оскуола юбилейнай комиссията былаан быһыытынан улахан тэрээһин үлэни ыытар: оскуоланы саҥардан киэргэтии, фойе эстетическэй ис хоһоонун тупсарыы, кабинеттары саҥардыы, киирэр ааны өрөмөннээһин. Итилэргэ барытыгар араас матырыйааллар олус наадалар. Ити иһин юбилейнай комиссия улуус тэрилтэлэрин салайааччыларыттан уонна оскуола выпускниктарыттан икки төгүллээх спонсорскай көмөнү эрэйэр.

Бастакы көмөнү 1997 сыл кулун тутар — ыам ыйдарыгар.

Иккис көмөнү 1997 сыл бүтүүтүн диэки, юбилейнай дьаһаллары тэрийэн ыытыыга.

Бу улахан юбилейдары тэрийэн ыытыыга эһиги кыаххытын ааҕынан көрөн сөптөөх кэмигэр материальнай көмөнү оҥоруохху диэн эрэнэбит. Бэйэҕит улуускут, үөрэммит оскуолаҕыт туһугар дьиҥнээх патриот буоларгытыгар итэҕэйэбит.

Биһиги расчетнай счеппут: БИК 049821791 к/с 700161891 р/с 000700901 ИНН 1417003817. Для юбилея Намской ср. школы № 1.

Юбилейнай комиссия.

УЛУУС МУННЬАҒЫН БАРБЫТ ДЕПУТАТТАРЫН ОННУГАР БЫЫБАРГА

Депутакка кандидат Д. А. ЗЫРЯНОВ

Зырянов Дмитрий Афанасьевич 1965 сыл от ыйын 22 күнүгэр Нам улууһун Үөдэй нэһилиэгэр төрөөбүтэ. 1982 сыллаахха Үөдэй орто оскуолатын бүтэрэн баран «Нам» совхозка рабочайынан үлэлээбитэ.

1983—85 сылларга Советскай Армия кэккэтигэр сулууспалаабыта.

1986—87 сылларга Хабаровскайдааҕы государственнай институт студена. 1988 сыллаахха Дьокуускайдааҕы государственнай университет педагогическай факультетыгар киирэн 1992 сыллаахха ситиһиилээхтик бүтэрбитэ. Үөрэнэр сылларыгар педагогическай факультет спортивнай секторынан, «Дьүкээбил» туристическай кулууп президенинэн үлэлээбитэ.

1992 сыллаахха төрөөбүт улууһугар кэлэн Ис дьыала отделын паспортнай-визовай сулууспатын начальнигынан, 1996 сылтан Ис дьыала отделын начальнигын солбуйааччынан, штаб начальнигынан үлэлиир. Ис дьыла отделын иһинэн пресс-группа салайааччыта, офицер чиэһин харыстыыр суут чилиэнэ, улуус киинин эдэр ыалларын «Ситим» общественнай тэрилтэлэрин чилиэнэ.

Москватаабы юридическай институт Дьокуускайдааҕы филиалыгар кэтэхтан үөрэнэр.

Кэргэнэ Зырянова Любовь Валентиновна улуустааҕы балыыһа педиатр бырааһа, икки оҕолоохтор.

Дьон-сэргэ интэриэһин үчуоттуом

Российскай Федерация, Саха Республикаларын Конституцияларын, сокуоннарын убаастааһыны олохтоохуҥна, тутуһуннарыыга дьулуһуом.

Бырааабы харыстыыр органнарга үлэлиирим быһыытынан буруйу оҥорууну утары киэҥ далааһыннаах үлэни ыытары тэрийсиэм, олохтоһуом. Ол иннитэн эдэр ыччат үлэлээх-дьарыктаах буолуутун хаччыйыыга, сынньалаҥын туһалаахтык атаарыытыгар үлэлэһиэм. Улуус киинигэр культурнай-спортивнай Киин эбэтэр спортивнай саала тутуутун туруорсуом. Онно общественность күүһүн таба туһаныыга үлэлэһиэм.

Депутат быһыытынан быыбардааччыларым, ону тэҥэ олохтоох (ол эбэтэр нэһилиэк, улуус таһымнарынан) уонна государственнай интэриэстэринэн салайтаран, кинилэр Конституциянан уонна сокуоннарынан мэктиэлэнэр бырааптарын уонна көҥүллэрин толору туһаналларыгар көмөлөһүөм.

Улуус киинин эдэр ыалларын общественнай түмсүүлэрин кытары кинилэр иннилэригэр үөскүүр олорор дьиэ проблематын быһаарыыга анал былааннаах үлэлэри тэрийсиэм.

Быыбарданар учаастакпар Ипподромнай, Парковай кварталларга электрическэй ситим тардыллыытыгар, газтаахын боппуруоһугар, онно анаан үп көрүллүүтүгэр, Чаҕылҕан Винокуров уулусатыгар водопровод тартарыытыгар үлэлэһиэм.

Саха чулуу уолун М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын туолар үбүлүөйүн көрсө улуус киинин тас көстүүтүн тупсарыыга, быыбарданар учаастакпар суол оҥоһуутугар үлэлэһиэм.

Мин Улуус Мунньаҕын депутата буолар түбэлтэбэр:

— Саха Республикатын олохтоох бэрэстэбиитэллээх орган депутатын статуһун туһунан сокуоҥна олоҕуран үлэлиэм;

— Российскай Федерация уонна Саха Республикатын таһаарбыт законодательнай акталарын миэстэтигэр олоххо киириилэрин туруулаһыам;

— Бэрэстэбиитэллээх уонна ситэриилээх былаас органнара биирдэ айымныылаахтык үлэлээһиннэрин, ол эбэтэр улуус хас биирдии олохтоохун, социальнай-экономическай сайдыы туруктаах буоларын иһин тэрийиэм.

Улуус Мунньаҕар депутакка кандидат Д. А. ЗЫРЯНОВ.

КЭРЭ ЭЙГЭТИГЭР

ЫТЫҺЫМ ХАБЫЛЛЫБЫТ ЭБИТ

Ырыа-тойук үтүө санаатан тахсар. Онтон үтүө санаа олоҕу тупсарыа, быыһыа диэн улуу киһи эппиттээх. Онтон биһиги олохпут-дьаһахпыт үөрүүтэ-көтүүтэ, үтүө ситиһиилэрэ, көрө-нара, кыһалҕата, долгуйуута уус-ураннык хоһуйуллан, туойуллан, толоруллан көстүүтэ — концерт туруута буоллаҕа. Концерт турда да, киһиэхэ өтө көстөр, хайдахтаах курдук үлэһит, талааннаах, үтүө-мааны дьоннордоох эбитий бу улуус эбэтэр нэһилиэк.

Эдэр киһи, көрөөччү быһыытынан, улуус ветераннарын М. К. Аммосов 100 сааһыгар аналлаах фестиваль гала-концерын көрөн олус сөхтүм-махтайдым. Этэргэ дылы уйулҕаны хамсатар түгэннэр элбэхтэр этэ. Концерт уус-уран композиция бэркэ табыллан, идеята, темата чаҕылхайдык арыллан, үрдүкү сыалын сөпкө ситиһэн чиэстээхтик түмүктэннэ.

Концеры астыммыт көрөөччү быһыытынан аҕыйах холобуру аҕаллахха: конферансье Попова Екатерина Михайловна олус холкутук, дириҥ ис хоһоонноохтук ыытта. Концерт быстыа суохтаах сүнньүн дьоһуннук, эрэллээхтик тута сырытта.

Туспа көр буолла миэхэ, эмээхситтэр ортолоругар түбэһэн олорбутум. Сценка кэмигэр эмээхситтэрим бэйэлэрин куолуларынан ыаһахтаһа, тэҥнэ комментарийдаһа, дьүүллэһэ, долгутуһа олорбуттара, бэйэтэ туспа сценка курдук буолла. Инньэ гынан сценаҕа— сценка, тула өттүм эмиэ сценка, бэрт баҕайы, араа-һа концерка эбин, саҥа жанр үөскээн таҕыста быһыылаах.

Маннык улахан мероприятиеҕа эдэр дьон ветераннарыгар түбүктэрэ, көмөлөрө баарын сөбүлүү көрдүм: Ол курдук: ыччат отдела концерт билиэтин атыылааһыҥна, «Хатыҥчаан» студия уотунан-күөһүнэн, музыканан кнэргэтиҥэ, олохтоох «Нам» телестудия видеоҕа устууга, «Киновидеотехкиин», культура, норуот айымныытын уонна сынньалаҥын үлэһиттэрэ дьиэни уонна сценаны бэлэмнээһиҥэ бары бэркэ үлэлээтилэр.

Концеры көрө олорон, улууканнаах биир дойдулаахпыт, биллиилээх государственнай, политическай деятель М. К. Аммосов уһансыбыт кэрэ олоҕун, кини чаҕылхай обраһын, сахатын сиригэр, казахтарга, киргизтэргэ — уһулуччулаах үтүөтүн-өҥөтүн үрдүктүк сыаналаан, үйэтитэ, барҕарда сылдьар сэрии, тыыл, үлэ ветераннарыгар, биһиги, эдэр дьон ытыктабылбытын, чиэстээһиммитин биллэрэбит. Эһигиттэн сүрдээх үчүгэй, улахан олох оскуолатын, патриотизмы ылабыт.

И НОВИКОВ

АҺЫМАЛ

Үтүө үгэс тэнийдин

Республика үрдүнэн үтүөнү оҥоруу, кыамматтарга көмөлөһүү (благотворительнай) кинигэтэ диэн баар. Бу кинигэ туһунан кэпсии түһэригэр улуус дьаһалтатын дьиэ кэргэн, дьахталлар уонна демографическай политикаҕа отдел сэбиэдиссэйиттэн Мария Семеновна Макароваттан көрдөстүм.

Макарова М. С.: Саха республикатыгар үтүөнү оҥоруу кинигэтин олохтоохун сотору-тааҕыта саҕаламмыта, бу моральнай көҕүлүүр күүстэртэн биирдэстэринэн, оҕолор тыыннаах хаалыыларыгар, көмүскэллээх буолууларыгар уонна сайдыыларыгар бастайаннай көмө буолар. Кинигэҕэ оҕо көмүскэлигэр моральнай уонна материальнай өттүнэн куруук көмөлөһөр үлэ коллективтара, тэрилтэлэр, акционернай обществолар уонна биирдиилээн дьон киирэллэр. Благотворительнай кинигэҕэ киллэрии сыл аайы Оҕо көмүскэлин күнүгэр, бэс ыйын 1 күнүгэр, буолар. Наҕараадааламмыттарга анал сибидиэтилистибэ туттарыллар. Кинигэ Саха республикатын Президенин иһиннээҕи дьиэ кэргэн, дьахталлар уонна демографическай политика комитетыгар ууруллан турар.

Корр.: Благотворительнай кинигэҕэ хайдах быһыылаах киллэрэллэрий?

Макарова М. С.: Үлэ коллективтарыгар, олохтоох дьаһалталарга, министерстволарга, ведомстволарга, общественнай организацияларга кинигэҕэ кандидатуралары киллэрэллэригэр кыах бэриллэр. Ходатайстволарын демографическай политика комитетыгар ыытыллар. Ходатайствоҕа хаа р т ыс к э, үтүөнү оҥоруу туһунан сэбидиэннээ, характеристика сыһыарыллар. Ходатайство муус устар 4 күнүгэр диэри түһэриллиэхтээх. Кинигэҕэ киирэр кандидатуралары комитет коллегията быһаарар. Кинигэҕэ киирии туһунан сибидиэтилистибэ Оҕо көмүскэлин күнүгэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарыллар.

Корр.: Бу кинигэҕэ кимнээх киирбиттэрэй?

Макарова М. С.: Мэҥэ-Хаҥалас улууһун Хаптаҕай нэһилиэгиттэн Егоровтар дьиэ кэргэттэрэ киирбиттэрэ. Кинилэр дьиэ кэргэн фондатын тэрийэн 1993 сылтан 1996 сылга диэри барыта 10 мөл. 650 тыс. солк. суммалаах көмөҥү оҥорбуттар. Үптэрин Мэҥэ-Хаҥалас үөрэнээччилэригэр, учууталларыгар, студеннарыгар уонна преподавателлэригэр аныыллар. Бу дьиэ кэргэн үтүө үгэһин-Таатта улууһуттан төрүттээх Федоровтар, Ефимовтар уонна Оҥотоевтар («Бонус» фирма генеральнай директора) диэн эдэр ыаллар өйөөн. 1995 сылтан улуустарын үчүгэй үөрэнээччилэригэр ый аайы 100 тыс. солк. ыыталлар.

Корр.: Бу кинигэҕэ биһиги улууспутуттан биир эмэ киһи киирбитэ дуо?

Макарова М. С.: Благотворительнай кинигэ, этиллибитин курдук, соторутааҕыта тэриллибитэ. Биһиги улууспутуттан биир да киһи киирэ илик. Ол эрээри биһиги да улууспутугар благотворительнай хамсааһын баар. Холобур, улууска алдьархай таҕыстаҕына тэрилтэлэр, биирдиилээн дьон олус көмөлөһөллөр. Нестеров Иван Дмитриевич диэн Аппааны олохтоохо, соҕотох аҕа, тыыл ветерана, төһө да соҕотоҕун 8 оҕону иитэн олордор, куруук харчынан көмө оҥорор. Дьиэ кэргэттэр, аймахтар, биирдиилээн да дьон бу үтүө үгэһи өйөөн тулаайах оҕолорго, студеннарга көмөлөһөллөрө буоллар.

Кэпсэттэ В. РЫКУНОВА.

КҮННЭТЭ КӨРӨР ДЬОММУТ

Оҕолору уһуйуу маастара

Химия уруога IX-с кылааска буола турар. Уруок темата: «Фосфорные и калийные удобрения»—лабораторнай үлэ. Оҕолор сүрдээҕин кыһаллан, пробиркаҕа уотурбаллары ууга суурайаллар.

—Бу тугу гынаҕыт?—диэн ыйыттым.

Рязанскай Миша уонна Абдулыманов Валентин:

—Калийы ууга суурайан, кини хайдах сууралларын, хайдах дьүһүннээҕин, сыттааҕын биллибит. Аны сервиниты суурайабыт.

Иванова Марианна: —Бу калий суурадаһына почваҕа үүнээйи тургэнник үүнэрин нааадатыгар туттуллар. умнаһын кытаатыннарар.

Канаева Агаша: —Быйыл биһиги кылаастан үһүө буодан: Оконешникова Уля, Иванова Марианна уонна мин химия олимпиадатыгар кытынныбыт. Химия уруогун сөбүлээн дьарыктанабыт.

Аны учууталы кытта билсэбит: бу 1976 сыллаахха СГУ биолого-географическай факультетын бүтэрбит, 1991 с. «старший учитель» аатын ылбыт I категориялаах химия учуутала Шелковникова Полина Петровна.

Полина Петровна аата Нам улууһугар киэҥник биллэр. Кини үлэтин туһунан элбэх бэрэбиэркэлэр түмүктэрэ, олимпиадаларга оҕолор ситиһиилэрэ, семинардарга кыттыыта, оҕолору кытта үлэтэ, оскуоланы бүтэрбит оҕолор үрдүк үөрэххэ киирэргэ химия предметин ситиһиилээхтик туттараллара туоһулуур. Элбэхтэн аҕыйаҕы аҕыннахха: химия учуутала буолбуттар: Колесова Пальмира Егоровна — СГУ преподавателэ, Сысолятина Анна Николаевна — Якутскайга, Жиркова Светлана Архиповна, Федотова Элиза Дмитриевна —I Хомустаахха, Соловьева Римма Алексеевна—Нам орто оскуолатыгар үлэлии сылдьаллар. Былырыыҥҥы выпускница Жиркова Яна СГУ БГФ студенката, Протодьяконова Галина Петровна—аспирантуратын бүтэрбитэ, т/х наукаларын кандидата, ТХА преподавателэ.

Улуус олимпиадатыгар кыттыы: 1995 сыл—II миэстэ, 1996 сыл—II миэстэ, 1997—10 кыл-II миэстэ, XI-с кыл III миэстэ.

Полина Петровна туһунан биргэ үлэлиир коллегалара, завучтар маннык этэллэр: Колесова А. П.—1992 с. завуч: — Полина Петровна уруоктара оҕолорго тиийиэлэр, уруокка дьыалабыай уонна рабочай настроениены сөптөөхтүк тэрийэр. Эдэр учууталларга наставник, көмөлөһөччү быһыытынан биллэр. Химия науката сайдыытын уруокка сөптөөхтүк туһанар.

Дьяконов М. Н. — завуч: —Полина Петровна куруук семинардарга дакылаатталарынан кыттар, аһаҕас уруоктары ыытар, улахан опыттаах учуутал. Кини кабинета үчүгэй оборудованнелаах. Оҕолорго, төрөппүттэргэ, коллегаларыгар авторитетынан туһанар.

Полина Петровнаны аҥардас үлэтинэн эрэ үлүһүйэр киһи курдук көрөр кэрэгэй. Кини—амарах ийэ. Иккі уол оҕолоох: Эдик уонна Юра. Юрата быйыл Хабаровскайдааҕы юридическай институту бүтэрэн, следователинэн үлэлээн, ийэтин үөрдэр. Эдик эмиэ үлэһит, кийиитэ Настя медицинскэй факультекка үөрэнэр. Полина Петровна соторутааҕыта 50 сааһын туолла. Бу кэрэ-бэлиэ күнү кини үлэтигэр элбэх ситиһиилэрдээх көрсүбүтүнэн үөрүүбүтүн үллэстэбит уонна өссө да бэйэтин биллиитин оҕолорго иҥэрэ турдун, тыс бэйэтин олоҕор, оҕолоругар ситиһиилэри уонна дьолсоргуну баҕарыаҕыҥ.

Е. НЕУСТРОЕВА,
I Хомустаах орто оскуолатын учуутала.

«СТАРТИН ● 5» —

ТУҺАЛААХ ДИИ САНЫЫБЫН

«Стартинейджер» диэн тылы биһиги 5 сыл анараа өттүгэр истибиппит. Биэс сыл иһигэр «Стартин» оҕолор ортолоругар кэрэхсэбили ылла, сыл аайы интэриэһинэй буолан иһэр. Быйыл 9 хамаанда кытынна. Кинилэр ортолоругар опыттаах да, саҥа кыттаачылар да бааллар.

Арбын оскуолатыттан «Гаудемомус» диэн бэрт интэриэһинэй ааттаах, «Мок» диэн Партизаантан, «Слейтор» диэн уруккуттан кыттар Түбэ оҕолорун хамаандата, Бөтүгүтэн «Нью-Раей-2», «Бинго» диэн Намтан кыргыттар хамаандалара уо.д.а. олус көхтөөхтүк кытыннылар. Конкурсу Валерий Протопопов уонна Ольга Аргунова ыыттылар.

«Стартин-5» дэнс-шоу хас да конкурстан турда: бэйэни ырыа эбэтэр үгкүү көмөтүнэн билиһиннэрии, биллэр ырыаһыты үтүктээһин, реклама, «Перетанцовка» (күөн көрсөөччү үтүктүөхтээх), «Сценка-комедия» (хамаандалар остуоруйаны уларытан көрдөрүөхтээхтэр), эҕэрдэлээһин.

Бу конкурстар барыларыгар олус өрө көтөҕүллүүлээхтик уонна интэриэһинэйдик ыытылыннылар. Биһиги хамаандабыт «Дюна» группаны үтүктэн көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылла.

«Стартин» оҕолорго барыларыгар сөбүлэтэр буолуохтаах. Ол эрээри сорох улахан дьон бу ыччакка сөбө суох мероприятие дии саныыллар. Онтон мин санаабар манна оҕолор бэйэ-бэйэлэрин кытта ыкса билсэллэр, доҕордоһоллор, коллективизм чувствота үөскүүр, сомоҕолоһоллор. Уонна бу музыканы сөбүлээччилэри түмэр миэстэ буолар, сорохтор музыка истэн дуоһуйа кэлэллэр.

«Стартин» түмүгэр мин бу мероприятие баҕар олох да умуллан хаалыа, эбэтэр өссө сайдан туруоран иһиэ диэн санааҕа кэллим. Олоруохпут-көрүөхпүт.

Миша ЭВЕРСТОВ,
Нам орто оскуолата, «Переменка» хаһыат редактора.

М. К. АММОСОВ ТӨРӨӨБҮТЭ 100 СЫЛЫГАР АНАЛЛААХ МААСТАР И. БУГАЕВ БИРИИҺИГЭР КӨҢҮЛ ТУСТУУГА УЛУУС АҺАҒАС ТУРНИРА

Турниры ыччат, спорт уонна туризм отдела Көбөкөҥө муус устар 11—13 күннэригэр ыытар. Күрэхтэһиигэ уолаттар уонна улахаттар кытталлар.

Ыйааһыннара (уолаттар): 29; 32; 35; 38; 42; 47 кг.
(улахаттар): 54; 58; 63; 69; 76; 85 кг.

Ыйааһыннарынан кыайыылаахтар уонна бириистээх миэстэлээхтэр дипломнарынан уонна сыаналаах бириистэринэн наҕараадаланаллар.

Күрэхтэһиигэ айан, аһылык ороскуотун кыттааччыны командировкалыыр тэрилтэ уйунар.

Көҥүл тустуу улуустааҕы федерацията.

КҮЙУУР ● 97

Туһаттан атыны аҕалбат

Бу ый кулун тутар 16 күнүгэр Үөдэй нэһилиэгэр Хаарына эбэҕэ I Хомустаах уонна Үөдэй нэһилиэктэрин дьаһалталарын (Соловьев М. Д., Горохов Н. Х.) уонна нэһилиэктэр охотобществоларын көҕүлээһининэн куйуурдааһыҥа күрэхтэстилэр. I Хомустаахтар алта, үөдэйдэр түөрт хамааданы туруоран күрэхтэһиини көҕүлүттэн туттулар.

Анаабыт курдук ыраас, сааскылыы сылаас күн үүнэн күрэхтэһэ кэлбит дьон санаатын өссө көтөхтө.

Мэҥэ халлаантан үрүҥ күммүт үөрэкөтө сир ийэни сылаас утахтарынан куустаҕалыы, сылааһынан угуттуу турда. Хаарына эбэ күрэхтэһээччилэр уонна көрөөччүлэр көрдөөх кэпсээннэринэн, күйгүөр күлсүүлэриттэн сэргэхсийэн үс кыһыны быһа чуҥкуйан-иһийэн сыппытынкиэр үүрэрдии, дөрүн-дөрүн салгынынан сабыты биэрэ сытта.

Күрэхтэһиини I Хомустаах охотобществотын председателэ, булт диэн баран муннукка ытаабыт Новгородов Федор Иванович аһар, күрэхтэһээччилэри орунноларыгар туруортаан, күрэхтэһии балаһыанньатын билсиһиннэрэр.

Соловьев М. Д. куйуурдааһын бу икки нэһилиэккэ үгэскэ кубулуйан эрэрин этэн туран, күрэхтэһээччилэргэ анаан ситиһиилэри баҕарда.

Алгыс тылы I Хомустаахтааҕы «Нам» учхоз директора Алексеев Дмитрий Федотович аал уотун оттон, эбэ иччитин Күөх Боллох оҕонньору айах тутан алҕаата, күрэхтэһээччилэргэ ситиһиилэри баҕаран эттэ.

Күрэхтэһии былааҕын көтөхтөрүү үөдэй нэһилиэгин баһылыгар Соловьев М. Д. суктэриллэр. Эмис собо эмлемалаах күөх былаах сааскы тыалтан аргыый аҕай тэлимнии турда. Күрэхтэһии бастакы түһүмэҕэ—анньыыһыттар күрэс былдьаһыылара буолла.

Маҥнай 35 диэри саастаахтарга сэттэ эр бэрдэ суруйтардылар. Мин аҕай дэспит, тоҥ тиити тоһута тыытыах айылаах сэттэ эр бэрдэ миэстэлэрин булан хамааданы кэтэһэн турунан кэбистилэр. Федот Иванович хорҕоонноох хамаандата дуорайаатын кытары сытыы анньыылар эбэ ыраас мууһун көҥүтэ түһэн бардылар. Уол оҕо сиргэ түһэн уйана-хатана биллэр кэмэ, дьэ, бу буоллаҕа. Онтон-мантан, улам-улам бэйэлэрин дьонноругар ыалдьар хаһыылар, киксэрэн биэриилэр элбээн истилэр.

Ол курдук маҥнайгынан I Хомустаах представителэ Новгородов Иван Федорович 3 м 18 сек. алларан бастаан тахсан хара саһыл тириитинэн бириэмийэлэннэ. Дьоно үөрэн уруй-айхал «ураа» хаһыылара сааскы салгыны сатарыттылар.

Иккискэ Үөдэй представителэ Обутов Гавриил Павлович тахсан чаһыга тиксэн үөрдэ-көттө. Үһүс Үөдэй представителэ Охлопков Иван Михайлович тахсан грамотанан наҕараадаланна.

35-50 диэри саастаахтарга түөрт киһи суруттарда, бары да эгил-тэгил саастаах. бэйэ-бэйэлэрин тургутуһардыы туттанхаптан, аҕыйах тылы бырахсан кэбиһэкэбиһэ хамааданы кэтэһэн бэлэм турдулар. «Чэ» диэн хамааанда бэриллээтин кытта, харса суох түһүнэн кэбистилэр.

Ыһыы-хаһыы, айдаан-куйдаан быыһыгар анньыыларын тыаһа, сарсыардааны дьыбарга сүүрүк аттар туйахтарын курдук чыбырҕаан-саҕыллан барда. Утаакы буолбата Үөдэйдэр представителлэрэ Егоров Леонид Николаевич ойбонугар уу өрө ыһыллан тахсан, 5 мүн. бириэмэни көрдөрөн бастаан таҕыста. Омук кухоннай тэрилин ылан үөрдэ-көттө. Иккис миэстэни киниттэн 5 сек. хаалан I Хомустаахтан Иванов Иннокентий Михайлович ылан чаһынан наҕараадаланна. Үһүс миэстэҕэ тахсан I Хомустаах представителэ Аргунов Анатолий Гаврильевич грамотанан дуоһуйда.

50-н үөһээ саастаахтарга билигин да эдэрдэртэн хаалсыбат санаалаах үс кырдьаҕас суруттарда. Бу болҕойон көрдөххө үһүөн даҕаны көтөр кынаттааҕы үрүлэринэн аһарбат, сүүрэр атахтааҕы аттыларынан аһарбат, көмүс хатырыктааҕы холоон көрөн хостуур эр бэртэрэ туралар эбит. Хамааанда бэриллээтин кытары тэбис-тэҥнэ анньыыларын биитин күн уотугар ооньоппохтоон, ыраас муус үрдүгэр үҥкүүлэтэн киирэн бардылар. Тиритин-хорутуу, аҕылаһыы саҕалааныах курдук буолан эрдэҕинэ, эр бэрдэ киһи киэнэ көрэмэһэ Новгородов Ф. И. ким хайа иннинэ ойбоно уунан туола охсон 4 м 50 сек. бастаан тахсан хары чаһытын ылан үөрүү өрөгөйүн биллэ.

Киниттэн бэрт кыранан хаалан иккис миэстэҕэ Леонтьев Роман Романович тахсан чаһынан наҕараадаланан үөрдэ-көттө. Үһүс бириистээх миэстэҕэ Жирков Гавриил Федотович тахсан грамотанан наҕараадаланна. Оскуола оҕолоругар I Хомустаах орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ эрбии тиһиҥ курдук эрийсэн Егоров Сеня 7 м 50 сек. алларан дьиҥ кыахтааҕын көрдөрөн күөгүнэн уонна грамотанан наҕараадаланна. Иккис миэстэни Новгородов Касьян ылан балык тэрилигэр тиксэн үөрдэ. Үһүс бириистээх миэстэни Константинов Дима ылан грамота тутта.

Дьэ, ити курдук иэмэх мастыы эрийсэн муус аллариытыгар I Хомустаах анньыыһыттара холкутук бастаатылар. Қылгас сынньалаҥ кэнниттэн хамааандаларынан уопсай куйуурдааһын саҕаланар. Куйуурдьуттар сыа хаары чом-чом тэпсэн, биир-биир ойбоннорун алларан, куйуурдарын уган эргитэн куоҕатан киирэн бардылар. Эбэ үгүс дьоҥҥо кураанаҕы куустаран хомотолоон көрдө да, сорох сорохтор сидьүгээр буолбатылар. аҕыйах да буоллар, кыра-кыралаан хостоон истилэр.

Хамааданан балыгы хостооһунҥа кыра да буоллар, олохтоох дьон үөдэйдэр бастакы, иккис, үһүс миэстэни үллэстэн үөрүүлэрэ үс бүк үрдээтэ.

Бу күрэхтэһиини спонсордар ыыттылар I Хомустаах (Горохов Н. Х.), Үөдэй (Соловьев М. Д.) дьаһалталарын баһылыктара, «Үөдэй» КП директора Винокуров П. К.), «Эрэл» баанынай хаһаайыстыбата (Шестаков И. Н.), «Нам» учхоз директора Алексеев Д. Ф.) уонна улуустааҕы охотобщество (Дьяконов М. Н.). Кинилэргэ икки нэһилиэк аатыттан барҕамахтал тыллара этилиннилэр.

Дьэ ити курдук, биир үтүө сааскы күн сибиэһэй салгыны сайа тыынан I Хомустаах уонна Үөдэй нэһилиэктэрин дьоносэргэтэ, үөрэ-көтө, көрү-нары көҕүлүттэн туттулар, туһалаахтык сынньанан дуоһуйдулар. Маннык күрэхтэһии сыл аайы ыытыллара дьоҥҥо-сэргэҕэ туһаттан атыны аҕалбата биллэр, чэбдик олох биир көрүҥэ буолар.

П. МЕСТНИКОВ.
Үөдэй.

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү коллегабытын, Нам начальнай оскуолатын учууталын **Слепцова Валентина Афанасьевнаны** үйэ аҥардаах юбилейгынан итиитик-истиҥник ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит-

Эн баҕарбыт баҕа санааҕынан үүнэр көлүөнэни иитиигэ үгүс сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээн кэллиҥ. үөрэппит кыһаҥ сырдык санаа, дьол-үөрүү кыыма буолан олоххун дьоллоотун, үйэҕин уһаттын!

Нам бастакы сүһүөх оскуолатын педагогическай коллектива.

Биллэриилэр

Мууһунан туораһыннарга тибиитэн суоллар алдьаныыларыттан сибээстээн өрүс уҥуор нэһилиэктэри кытары сылдьыһыы уустугурбутунан, дьаһайабын:

1. Намнааҕы ДРСУ (Федоров А. С.) мууһунан сылдьыһыы сабыллыар диэри суоллары тибии хаарыттан ыраастыырыгар, суолунан сылдьыы куттала суох буолуутун хаччыйарыгар.

2. Өрүс уҥуордааҕы нэһилиэктэр баһылыктара, хардарыта дуогабарга олоҕуран Намнааҕы ДРДУ-ну уматыкоҕунуохтуур матырыйаалларынан, бэйэлэрин нэһилиэктэрин бюджетын лимититтэн улуустааҕы финансовай управлениенан кининнээн, хаччыйалларыгар.

3. Бу дьаһалы толорууну хонтуруоллааһыны ыксаллаах балаһыанньа кыл. специалиһыгар Д. И. Саввиҥа, ГАИ начальнигар Н. Н. Харитоновка суктэрэргэ.

В. Максимов,
улуус баһылыгын солбуйааччы.

1997 с. муус устар 12 күнүгэр I Хомустаах оскуола-комплекса айар отчуотугар көлүөнэлэр көрсүһүүлэрин тэрийэр. Бары выпускниктары, үлэлээбит учууталлары кэлэн актыыбынай кыттыыны ыларгытыгар ыҥырабыт.

Тэрийэр комиссия.

КӨННӨРҮҮ

«Эҥсиэли» кулун тутар 27 к. №-гэр Хатырыктан Н. Сивцев «Биргэ ыһыахтыахтара» информациятыгар «Фрунзе нэһилиэгин баһылыга Дьяконова Е. Н.» диэни «Ядрихинскай И. Г.» диэн көннөрөн аҕаргытыгар.

«Эҥсиэли» хаһыат б.дь. кулун тутар 18 күнүнээҕи 30 №-гэр «Үрдүк аатыгар сүгүрүйэн» диэн ыстатыйабар бэйэм сыыһабынан Лебедев И. Ф. (Молдьоруус) оннугар **Винокуров Д. С.** диэн көннөрөн аҕаргытыгар.

Е. СОБАКИН.

Телевидение программата

ПОНЕДЕЛЬНИК, 31

1-я программа.Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 «Поле чудес». 11.00 Человек и закон. 11.25 «Угадай мелодию». 12.00 Новости 12. 15 Жерар Депардье в комедии «Между ангелом и бесом». 14.05 Футбольное обозрение. 14.55 Программа передач. 15.00 Новости. 15.20 «Тайны старого Лондона». м.ф. 15.45 Марафон-15. 16.05 Звездный час.16.40 Нико и его друзья. Молодежный сериал. 17.10 «...До шестнадцати и старше».17.35 «Вогруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.00 Погода. 19.05 Час Пик. 19.30 «Угадай мелодию» Телеигра. 20.00 Понедельник с В. Познером., Программа «Мы». 20.45 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.45 Фонтастический сериал «Полтергейст» 10-я серия. 22.40 «Серебряный шар» Ольга Чехова. Ведущий—В. Вульф. 23.20 Футбольное обозрение. 23.50 «Линия кино». Жаров, Гарин и Раневская в комедиях «Медведь»,«Свадьба». 01.50 Новости.

2-я программа. Якутск. 07.00 «Утро...» Музыкаль но-информ. программа.

Канал «Россия». 07.30 «С добрым утром». 08.35 Графоман. 08.50 «Клубничка». Телесериал. 09.20 Россияне. 10.05 «Санта-Барбара».10.55 09.30 Сам себе режиссер. Футбол без границ. 11.20 Сокровища старого кино. «Белый орел» Худ. фильм. 12.45 «Точка опоры». 13.00 Ретро-шлягер. 13.15 «Тихий дом». Программа С. Шолохова. 13.55 «Магазин недвижимости». 14.00 Вести. 14.15 «Ти-маркет». 14.20 «Автограф». 14.25 «Иванов,Петров, Сидоров и другие».15.05 Шестое чувствво.15.30«Клубничка». Телесериал. 16.00 «Красная книга». Экологическая экспедиция РТР. 16.15 Там-там новости. 16.25 Лукоморье. 16.50 «Посмотри на себя». 17.00 Вести. 17.15 «Палиха, 14». 17.20 «Телемагазин». 17.25 Россияне. 17.40 «Дежурная часть». 18.05 «К-2» представляет: программа Ивана Дыховичного «Уловка-22». 19.00 «Санта-Барбара» 20.00 Вести.

Якутск. 20.25 «Саха сирэ» («Якутия»).Информ. прогр. 20.55 «Сарыал» Театральный вестник. 21.55 Совет Федерации: о завозе грузов по Северному морскому пути. 22.20 «Аал-луук мас». Саха сирэ— киинэ пленкатыгар. 22.50 Муз. антракт.

Канал «Россия» 23.00 Вести. 23.20 «На коне». Телелотерея. 23.35 Адамово яблоко. 00.15 «На ночь глядя.

ВТОРНИК, 1

1-я программа.Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба» дя». 00.30 «Товары—почтой» 10.00 Программа В. Познера «Мы». 10.50 «Смехопанорама». Ведущий — Е. Петросян. 11.25 «Угадай мелодию». Телеигра. 12.00 Новости. 12.15 «Ехали в трамвае Ильф и Петров». 13.25 «Сказка о попе и работнике его Балде». м.ф. 13.45 «Джентельмен-щоу». 14.15 Авторская программа. Г. Скороходова «В поисках утраченного». Тамара Макарова. 15.00 Новости. 15.20 «Тайны старого Лондона». мультсериал. 15.45 Кварьете «Веселая квампания». 15.55 Мультитроллия. 16.15 Волшебный мир, или Синема. 16.40 «Нико и его друзья. 17.10 «...До шестнадцати и старше». 17.35 «Вокруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.00 Погода. 19.05 Час-Пик. 19.30 Угадай мелодию».20.00 «Тема». 20.45 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.45 Владимир Винокур, Клара Новикова, Роман Карцев и другие в гала представлении «С первым апреля». 23.10 Бить или не бить в комедии «Бей первым. Фредди». 00.55 Новости. 01.15 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия». 06.59 День смеха. 07.00 Вести.

Якутск. 07.30 «Утром...». информ.-музыкальная прогр.

Канал «Россия». 08.00 «С добрым утром. 09.05 Графоман. 09.15 «Клубничка». Телесериал. 09.45 Россияне. 10.00 Караоке по-русски. 10.30 «Санта-Барбара».11.20 Пульс. Правительственные будни.

Якутск. 13.30 «Түөлбэ». Томпо улууһа («Мэҥэ-Алдан»).

Канал «Россия». 14.00 Вести». 14.15 «Аншлаг» представляет. 14.45 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» «Манекен». 15.55 «Телемагазин». 16.00 «Клубничка» 15.25 Образ жизни. 15.50 Телесериал. 16.30 Пульс. Правительственные будни. 17.00 Вести. 17.15 Там-там новости. 17.25 Лукоморье. 17.50 «Посмотри на себя». 18.00 Ваше право. 18.15 Россияне. 18.30 Новое «Пятое колесо». 1905 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.20 «Саха сирэ» («Якутия»). Информ. прогр. 20.40 «Наша марка». 21.10 «Час главы улуса». В студии— глава администрации Таттинского улуса В. Х. Кашкин. 22.20 «Айан».Программа для автолюбителей. 22.30 «Түгэн» студия көрдөрөр: «Сынньалаҥна-4».

Канал «Россия». 23.00 Вести. 23.15 Момент истины. 23.50 Горячая десятка. 00.45 «На ночь глядя». 01.00 «Товары—почтой». 01.20 «Телемагазин».

СРЕДА, 2

1-я программа.Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 «Тема». 10.45 «В мире животных» (с сурдопереводом). 11.25 «Угадай мелодию». 12.00 Новости. 12.15 Михаил Боярский в сериале «Д'Артаньян и три мушкетера». 13.45 «Америка с М. Таратутой». 14.15 Авторская программа Г. Скороходова «В поисках утраченного». Борис Чирков. 15.00 Новости. 15.20 «Тайны старого Лондона». Мультсериал (заключительная серия). 15.45 Кактус и К. 15.55 «До-ми-соль». 16.15 Зов джунглей. 16.40 «Нико и его друзья. Молодежный сериал. 17.10 «...До шестнадцати и старше». 17.35 «Вокруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом. 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.00 Погода 19.05 Час-Пик. 19.30 «Джентельмен-шоу». 20.00 Моя семья: телевизор в доме. 20.45 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.45 Ирина Муравьева, Валентин Гафт в комедии «Год теленка». 23.20 Фестиваль эстрадной песни в Сан-Ремо. 00.00 Новости. 00.20 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия». 07.00 Вести.

Якутск. 07.30 «Утром...». Информ-музыкальная прогр.

Канал «Россия». 08.00 «С добрым утром». 09.05 Графоман. 09.20 «Клубничка». Телесериал. 09.50 Россияне. 10.05 Л-клуб. 10.40 «Санта Барбара». 11.30 Новое «Пятое колесо». 11.55 «Остров сокровищ». Худ. фильм. 1-я серия. 13.00 «Анонимные собеседники». 13.25 «Точка опоры». 13.40 Ретро-шлягер. 13.55 «Магазин недвижимости». 14.00 Вести. 14.15 «Ти-маркет». 14.20 «Автограф». 14.25 «Окно». 14.50 «Романсиада-97». Конкурс русского романса. 15.05 «Иванов, Петров, Сидоров и другие». 15.45 Соотечественники. 16.10 «Клубничка». Телесериал. 16.40 «Архангельские новеллы». М.ф. 17.00 Вести. 17.15 «Экспо-вестник». 17.25 Там-там новости. 17.35 Лукоморье.

Якутск. 18.05 Фильм — детям. 18.15 Тыа кулууптара хайдах олороҕут? (Чурапчы). 18.35 «Чыаппара» ТОО олоҕуттан.

Канал «Россия».19.05 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.20 «Саха сирэ» («Якутия»). Информ. прогр. 20.50 «Рядом». 21.05 Официальный канал. В студии —зам. Председателя Правительства РС(Я) Е.А. Борисов. 21.55 Муз. антракт. «Кэм».Фестиваль «Сата-97».

Канал «Россия». 22.35 Товары—почтой. 23.00 Вести. 23.20 Галина Уланова в программе «Царская ложа». 00.00 Кафе «Обломов» 00.40 «На ночь глядя». 00.55 Телемагазин.

ЧЕТВЕРГ, 3

1-я программа.Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 Футбол. Чемпионат России. «Торпедо-Лужники» —«Спартак» (Москва). 2-й тайм. 10.50 «Клуб путешественников» (с сурдопереводом). 11.40 Смак. 12.00 Новости. 12.15 Сериал «Д'Артаньян и три мушкетера». 13.50 «Очевидное-невероятное». 14.15 Авторская программа Г. Скороходова «В поисках утраченного». Эдди Рознер. 1500 Новости. 15.20 «Легенды острова сокровищ». Мультсериал. 15.45 «Остров Чунга-Чанга». 16.05 «До-ми-соль». 16.40 «Нико и его друзья. Молодежный сериал. 17.10 «...До шестнадцати и старше». 17.35 «Вокруг света». 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.00 Погода. 19.05 Футбол. Чемпионат России. «Торпедо-Лужники» — «Спартак» (Москва). 20.45 «Спокойной ночи, малыши».21.00 Время. 21.45 Приключенческая комедия «Блуждающая пуля» (1995 г.) 23.45 Любимые мелодии из новогодней программы «Песня-96». 00.25 Пресс-экспресс. 00.40 Новости.

2-я программа. Канал «Россия». 07.00 Вести.

Якутск. 07.30 «Утром...». Информ-музыкальная прогр.

Канал «Россия». 08.00 «С добрым утром». 09.05 Графоман. 09.20 «Клубничка». Телесериал. 09.50 Россияне. 10.00 Бесконечное путешествие. 10.35 «Санта-Барбара» 11.25 «Люди.Деньги.Жизнь» 11.50 «Остров сокровищ» Худ. фильм. 2-я серия. 13.00 «Одинокий рояль» мульт. ф. 13.10 21 кабинет.

Якутск. 13.35 «Түөлбэ». Горнай улууһа.

Канал «Россия».14.00 Вести. 14.15 «Автограф» 14.20 Телетеатр. «Покинутая». 15.00 «Иванов, Петров, Сидоров и другие». 15.40 На пороге века. 16.05 «Ваш партнер». 16.10 «Телемагазин». 16.15 «Клубничка».Телесериал. 16.45 «Темная» для

Телевидение программата

П. Бунича. 17.00 Вести. 17.15 Там-там новости. 17.25 Лукоморье. 17.50 «Посмотри на себя». 18.00 Россияне.

Якутск. 18.20 Мультфильм. 18.35 «Точка зрения» о развитии железнодорожного транспорта Якутии.

Канал «Россия». 19.05 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.20 «Саха сирэ» («Якутия»). Информ. прогр. 20.50 «Я и все мы». 21.20 «СахаИнвест». Рынок ценных бумаг. Облигации госзайма РС(Я) III-го выпуска. Прямой эфир. 21.50 «Хаайыылаах». Уус-уран киинэ (Кэбээйи ТВ). 22.50

Канал «Россия». 23.00 Вести. 23.20 Арена для сенсаций. 23.45 «На ночь глядя». 00.00 «Товары—почтой».

ПЯТНИЦА, 4

1-я программа. Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости. 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.05 Моя семья: телевизор в доме. 10.50 «Пока все дома». 11.25 «Играй, гармонь любимая». 12.00 Новости. 12.15 Сериал «Д'Артаньян и три мушкетера». 13.30 «Джентельмен-шоу». 14.00 Михаил Жванецкий, Инна Чурикова, Нина Ананиашвили в программе «Созвездие «Триумф». 15.00 Новости. 15.20 «Легенды острова сокровищ». мультсериал. 15.45 Фильм-сказка «Марья—искусница». 17.00 Рок-урок. 17.30 «Магия: мир сверхъестественного» 18.00 Новости (с сурдопереводом). 18.20 «Девушка по имени Судьба». 19.10 Погода. 19.15 Человек и закон. 19.45 «П о л е ч у д е с». 20.45 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.45 «Великие сыщики». Коломбо в детективе «При первых проблесках зари» 23.40 Взгляд. 00.25 Ночной кинозал. Комедия по-французски «Глупый, но дисциплинированный». 02.10 Новости. 02.30 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия». 07.00 Вести.

Якутск. 07.30 «Утром...». Информ-музыкальная прогр.

Канал «Россия». 08.00 «С добрым утром». 09.05 Графоман. 09.15 «Клубничка». Телесериал. 09.45 Россияне. 10.00 «Городок». Развлекательная программа. 10.35 «Санта-Барбара». 11.25 «Остров сокровищ». худ. фильм. 3-я серия. 1230 «Ноу-хау». 12.55 «Точка опоры». 13.10 Ретро-шлягер. 13.20 Золотая карта России. 13.50 «Тимаркет». 13.55 «Автограф». 14.00 Вести. 14.15 «Магазин недвижимости». 14.20 Кто мы? 15.00 «Иванов, Петров, Сидоров и другие». 15.40 «Палиха, 14» 15.45 «Телемагазины» 15.50 «Клубничка». Телесериал. 16.20 Избранные. 16.45 «Ничего, кроме...». 17.00 Вести 17.15 Там-там новости. 17.25 Лукоморье. 17.50 «Посмотри на себя». 18.00 Россияне.

Якутск. 18.20 «Люди идут по свету...». (К 40-летию Якутского территориального геологического управления).

Канал «Россия». 19.06 «Санта-Барбара». 20.00 Вести.

Якутск. 20.20 «Саха сирэ» («Якутия») Информ. прогр. 20.50 «Өркөн». Государственная олимпиада школьников РС(Я). 21.20 «Геван». Приглашает «Бакалдын». 21.40 «Арена». Общественно-политическая программа. 22.20 Выставка «Дальний Восток-97»

Канал «Россия». 23.00 Вести. 23.15 «Ностальгия по Андрю». 00.00 Ночной экспресс. 00.40 «На ночь глядя». 00.55 «Товары — почтой». 01.15 «Телемагазин».

СУББОТА, 5

1-я программа. Канал ОРТ 08.00 Николай Гринько и Александр Пороховщиков в фильме «Два долгих гудка в тумане». 09.20 «Болек и Лелек» Мультсериал. 09.45 Домашняя библиотека. 10.00 Новости. 10.10 «Слово пастыря». Митрополит Кирилл. 10.30 «Не зевай». 11.00 Утренняя почта. 11.35 Смак. 11.55 «Приглашение к музыке». 12.20 Фаина Раневская в фильме «Легкая жизнь». 13.50 Программа «Поехали». «Русские за границей и дома». 14.30 «Очевидное-невероятное». 15.00 Новости. 15.20 Провинциальные истории. 15.50 Сериал «Подводная одиссея команды Кусто». «Каллипсо» ищет «Британик». 16.45 «Смехопанорама». Ведущий — Е. Петросян. 17.20 В мире животных. 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Союзмультфильм» представляет... «Возвращение блудного попугая», «Шпионские страсти», «Премудрый пескарь». 19.00 Погода. 19.15 «Золотая серия». Олег Борисов в комедии «За двумя зайцами». 20.45 «Спокойной ночи, малыши». 21.00 Время. 21.40 Премьера сериала «Затерянные во времени» Стивена Кинга. 1-я серия. 22.45 «Каламбур». Юмористический журнал. 23.20 «Коллекция первого канала». Историческая драма Карлоса Сауры «Эльдорадо». 01.50 Пресс-экспресс.

2-я программа. Канал «Россия». 08.00 Вести. 08.35 Утренний экспресс. 09.25 «Меморина». Телеигра. 09.25 «Медицинский вестник». 10.00 «Доброе утро, страна». 10.45 «Клуб «Адреналин». 11.00 «Вести» в одиннадцать. 11.15 «Пилигрим». российское бюро путешествий. 11.40 «Как много девушек хороших...».

Якутск. 12.20 Программа «Сардаана». 12.40 «Түҥүлгэ». 13.40 Конкурс песен «Якутск-97». 1-я часть

Канал «Россия». 14.25 «Противостояние». Телесериал (США) 7-я серия.

Якутск. Дирекция внешних связей представляет: 15.20 Улусные новости. 15.40 «Дальний Восток». 16.15 Гость республики. 16.40 Үрэҥ хоһуун сиригэр. Өлөөн улууһа. 17.15 Разговор с депутатом. 17.30 «62-я параллель». 18.00 Постоянному представительству РС(Я) в Москве — 75 лет. 18.25 Секреты национальной кухни. 19.00 «Лена-ТВ». Реклама и поздравления.

Канал «Россия». 20.00 «Вести» про... 20.30 «Лунные горы». Худ. ф. (США). 22.55 Футбол. Чемпионат России. «Зенит (Санкт-Петербург) — «Ротор» (Волгоград). Трансляция из Санкт-Петербурга. 00.55 Репортер. 01.10 Программа «А»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 6

1-я программа. Канал ОРТ 08.00 Георгий Бурков в фильме «Человек, которому везло». 09.25 Мультфильмы нашего детства. «Каштанка». 10.00 Новости. 10.15 «Непутевые заметки» Дм. Крылова. 10.30 Пока все дома. 11.10 Утренняя звезда. 12.00 «Служу России». 12.30 «Играй, гармонь любимая». 13.00 Матч звезд Российского баскетбола. Восток-Запад. 15.00 Новости (с сурдопереводом). 15.20 Сериал «Симфонические тайны». 15.45 Клуб путешественников. 16.30 «Возвращение Третьяковки». История одного шедевра. 17.00 «Розовая пантера». Мультф. 17.25 «Один на один». Ведущий — А. Любимов. 17.55 Счастливый случай». 18.45 Погода. 18.55 Жан Поль Бельмондо и Клаудиа Кардинале в приключенческой комедии «Картуш». 21.00 Время. 21.50 Киноафиша. 21.55 Премьера сериала «Затерянные во времени». Стивена Кинга. 2-я серия. 22.55 Людмила Гурченко в комедии «Моя морячка». 00.20 Новости. 00.40 Фестиваль эстрадной песни в Сан-Ремо.

2-я программа. Канал 08.00 Утренний экспресс. 08.55 «Солти». Телесериал (США). 09.20 «Торговый дом «Ле Монти». 09.35 Доброе утро, страна». 10.15 «У всех на устах».

Якутск. 10.40 «Бизончик». 11.10 «Рядом». 1. Якутск—город торговый. 2. «Школа-97». 3. «Чай у Чертова». Глава Администрации Мирнинского улуса В. Басыгысов. 4. «Тапталлаах куоратым».

Канал «Россия». 13.40 «Противостояние». Телесериал (США) 8-я серия. 14.25 Иосиф Кобзон. Прощальный тур. 14.40 Бокс. Матч на звание чемпиона мира среди профессионалов. Передача из Санкт-Петербурга. 15.45 Волшебный мир Диснея. «Чокнутый», «Аладдин»

Якутск. 16.40 «Правовой канал». 17.10 Программа «Доруобуйа». Высшему медицинскому образованию республики — 40 лет. II ч. 17.50 «Молодежное Агентство Информации» (на якутском языке). 18.20 «Оо, дьэ, буолар да эбит» (сценкалар, миниатюралар).

Канал «Россия» 18.40 Аншлаг представляет. 19.10 Футбол без границ. 19.40 Рек-тайм. 20.00 Вести. 20.20 «К-2» представляет: Программа Ивана Дыховичного «Уловка-22». 21.20 У Ксюши. 21.55 Памяти А. Синявского. «Глава вторая. Дом свиданий». Док. фильм. 23.00 Зеркало. 23.55 Русское лото.

ДОРУОБУЙА — КҮНДҮ БААЙ

Сэллиги эрдэттэн билии ньымалара

Сүтэн эрэр ыарыы курдук туберкулез туһунан концепция Россияҕа эрэ буолбакка, аан дойду элбэх сирдэригэр эмиэ улахан алҕастааҕа көһүннэ. 1993 сылга доруобуйа харыстабылын аан дойдутааҕы тэрилтэтэ (ВОЗ) туберкулез «барҕарыытын» глобальнай ыксаллаах балаһыанньанан биллэрбитэ. Аан дойдуга сыл ахсын 10 мөлөйүөҥгэ тиийэ киһи бациллярнай уонна эмиэ итиччэ киһи туберкулез бациллярнайа суох форматынан ыалдьаллар. Туберкулеһу суох оҥорор ыарахан, тоҕо диэтэххэ, кини элбэх сылларга хроническайдык салҕанан барар уопсай ыарыынан буолар, инфекционнай (сыстыганнаах) эрэ айылгылаах буолбатах, ону тэҥэ социальнай характердаах.

Туберкулез — «хааппыланан» инфекция, сөтөллүүгэ, ытырдыыга, оннооҕор улаханнык саҥарыыга сил хааппылалара бырдаҥалааһыннарынан тарҕанар, онон ыарыһаҕы кытта быһаччы контактаһыы улахан эпидемиологическай кутталы үөскэтэр. Ыарыһах силинэн киртийбит быылы эҕирийдэххэ, кирдээх сотторунан, утуйар таҥыһынан уонна иһитиннэнхомуоһунан туһаннахха, сэллигинэн сутуллуохха сөп.

Туберкулез тарҕаныыта уонна салҕанан барыыта киһи олоҕун усулуобуйатын кытта быһаччы сибээстээх. Ханна аччыктааһын, киһи илистэр ыарахан үлэтэ, харанга сииктээх олорор дьиэлэр бааллар да, онно туберкулез саҥаттан саҥа сиэртибэлэри булар.

Туберкулез өлөрүллүбүт микробактериялар ы т т а н ылыллыбыт туберкулин көмөтүнэн киһи сутуллубутун эбэтэр сэллик ыарыыттан доруобайын быһаарыахха сөп. Туберкулины иннэ нөҥүө тириигэ киллэриллэр (Манту реакцията). Өскөтө сутуллуу саҕаламмыт буоллаҕына, туберкулин киллэриллибит миэстэтэ кытарар уонна 5 мм ордук кээмэйдээх иһии тахсар, ол аата положительнай реакция. Итинник реакция көстүүтэ, киһи ыалдьар эбэтэр булгуччу ыалдьар диэни быһаарбат, кини соторутаҕыта инфекцияны кытта тиксэ сылдьыбытын эрэ туоһулуур.

Ханнык баҕарар клиническкэй лаборант микроскобунан сили чинчийэн, туберкулез микробактериятын булуон сөп. Патологическай матырыйаалы—сили, иити уо.д.а. аналлаах эйгэҕэ ыһан, бациллары быһаарыллар. Бу ньыма итэҕэһэ диэн—туберкулез микобактериялара бытаанник сайдаллар (2-3 ыйынан).

Билиҥҥи кэмҥэ түберкулеһу эрдэ быһаарар саамай түргэн, информативнай уонна ким баҕарар тиксэр ньыматынан флюорография буолар. Аналлаах аппарат — флюорография көмөтүнэн рентгеновскай экраҥҥа киһи тыгатын хаартыскаҕа түһэрэн ылыллар. Фотография кыра формааттаах рентгеновскай пленкаҕа оҥоһуллар. Флюорографиянан 14 сааһын ааспыт нэһилиэнньэ сылга бириҥдэ хабыллыахтаах.

Флюорограф улуустааҕы поликлиникаҕа баар, бырааска көрдөрө кэлбит ыарыһахтар бастаан флюорографическай чинчийиини барыахтаахтар.

Үһүк нэһилиэнньэ л э э х пууннарга аналлаах көһө сылдьар флюорографическай установканан нэһилиэнньэни маассабай чинчийии ыытыллар.

Хомойуох иһин сорох гражданнар манныК чинчийиттэн куотуналлар, туберкулеһу эрдэ билии суолтатын өйдөөбөттөр эбэтэр сардаҥа буортулаах дьайыытыттан куттаналлар. Дьиҥэр флюорография адьас куттала суох.

Флюорограмма көмөтүнэн туберкулеһу эрэ буолбакка, тыынар органнар атын ыарыыларын—пневмония, бронхоэктатическай ыарыыны, пневмосклероһу, эхинококкоһу, рагы уо.д.а., ону тэҥэ сүрэх, түөс уҥуохтарын ыарыыларын быһаарыахха сөп.

Онон нэһилиэнньэни маассабай флюорографическай көрүү туберкулеһу утары охсуһууга улахан оруолу ылар. Туберкулез бастакы стадиятынан ыалдьааччылар чуолкайданаллар, эмтээһин кэмигэр уонна ордук көдьүүстээхтик ыыты л л а р, атын дьоннор сутуллаллара сэрэтиллэр.

Л. А. ФЕДОТОВА,
туберкулеһу утарар диспансер кылаабынай бырааһа.

Тапталлаах кэргэним, ийэбит, кыыспыт, балтыбыт, эдьиийбит

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

эдэр сааһыгар үһүн ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын диринник курутуйан туран бары аймахтарыгар, доҕотторугар, билэр дьонноругар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, ийэтэ, аҕата, бириҥгэ төрөөбүттэрэ.

Таптыыр кыыспыт, балтыбыт, эдьиийбит

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

эдэр сааһыгар ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кутүөппүтүгэр Федоров Василий Максимовичка, уолаттарыгар Александрга, Славаҕа, Эдиккэ дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.

Ийэтэ, аҕата, убайа, эдьиийэ, балтылара, быраата, саҥаһа, кийиитэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

Күндү балтыбыт

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

ыарахан ыарыыттан эдэр сааһыгар өлбүтүгэр эдьиийигэр Матрена Гаврильевнаҕа, күтүөтүгэр Николай Гаврильевичка, оҕолоругар, бириҥгэ төрөөбүттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Алексеевтар, Афанасьевтар, Сивцевтэр, Сидоровтар.

Бириҥгэ үөрэнэр табаарыспыт Федоров Эдиккэ тапталлаах ийэтэ

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.

Хамаҕатта орто оскуолатын 10 кылаас үөрэнээччилэрэ.

Улуспо бырабылыанньата, профкома бэйэлэрин үлэһитигэр Сивцев Гаврил Николаевичка таптыыр балта

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

эдэр сааһыгар үһүн, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

1978 с. 10 «а» кылаас выпускниктара.

КП «Быткомбинат» предприятие администрацията урукку үлэһитэ

ФЕДОТОВА
Татьяна Мироновна

өлөн туораабытынан бары аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Администрация, профком АО «Энсиэлиагростроой» выражают глубокое соболезнование прорабу Петрову Виталию Романовичу по поводу смерти любимой матери

ПЕТРОВОЙ
Александры Павловны

I Хомустаах оскуола-комплексын коллектива учуутал Егорова Людмила Васильевнаҕа таптыыр ийэтэ

КОПЫРИНА
Мария Тихоновна

өлбүтүнэн дириҥ кутурҕанын тиэрдэр.

Матрена Гаврильевна, Николай Гаврильевич Сивцевтэргэ таптыыр кыыстара, Любаҕа, Ганяҕа балтылара, Дашаҕа, Коляҕа эдьиийдэрэ уонна кэргэнигэр, оҕолоругар тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ

ФЕДОРОВА
Тамара Николаевна

үһүн ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кутурҕаммытын биллэрэбит.

СИВЦЕВТЭР

Администрация, профком АО «Энсиэлиагростроой» выраают глубокое соболезнование Егорой Людмиле Васильевне — жительнице I Хомустаха, по поводу смерти любимой матери, а также родным и близким покойницы, старейшей работницы нашей организации

КОПЫРИНОЙ
Марии Тихоновны

Балтыбытыгар, эдьиийбитигэр Лыткина Наташаҕа таптыыр кэргэнэ, кыра бырааппытыгар Янчикка аҕата, күтүөппүт

ЛЫТКИН
Яша

эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Сидоровтар,
Муруновтар.

Администрация, профком АО «Энсиэлиагростроой» выражают глубокое соболезнование Пестереву Михаилу Егоровичу, старейшему работнику нашей организации по поводу смерти сына

ПЕСТЕРЕВА
Юрия Михайловича

Выражаем глубокое соболезнование Семеновой Елене Михайловне по поводу кончины любимого брата

ПЕСТЕРЕВА
Юрия Михайловича

Обутовы.

Редактор В. Г. КАСЬЯНОВ.

ОТДЕЛЛАР информация, сурук; төрүт культура —21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141. «Нам» телерадиостудия — 21632.

Сурукка аккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чуолкай ыйыҥ.

Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыныын биир буолуохтаах диэн буолбат.

«Эҥсиэли»—Нам улууһун хаһыата; 678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.

Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Саха-полиграфиздат» национальнай компания.

С. Р. бэчээт уонна маассабай информация көҥүлүн көмүскүүр региональнай инспекциятынан регистрацияламмыт № Я 0085.

Нам улууһун типографията: 678040, Нам с., Ленскэй уул., 85.

Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэч. лист. Нэдиэлэҕэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираж 2362. Бэчээттэннэ 28.03.97 с. Сакааһын №-рэ 35.